

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1021/2019
05.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Стошић, адвокат из ..., против туженог "Политика новине и магазин" ДОО Београд, чији је пуномоћник Споменка Билић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3946/16 од 21.03.2018. године, у седници одржаној 05.02.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3946/16 од 21.03.2018. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2865/15 од 01.07.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се пониште решења туженог којим се утврђује да је услед организационих промена код туженог престала потреба за радом тужиље, донето од стране генералног директора и заменика генералног директора од 05.03.2010. године и решење о отказу уговора о раду донесено од стране генералног директора и заменика генералног директора туженог од 08.03.2010. године којим је тужилци престао радни однос. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље којим је захтевала да се обавезе тужени да је врати на рад. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилца да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3946/16 од 21.03.2018. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је усвојен тужбени захтев тужиље и поништена као незаконита решења и обавезан тужени да тужилцу врати на рад. Преиначено је решење садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен као неоснован захтев туженог да се обавезе тужилца да му накнади трошкове парничног поступка. Обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове првостепеног поступка и поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужени је изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужила је поднела одговор на ревизију и тражила накнаду трошкова његовог састава.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог почев од 10.07.1989. године где је обављала послове Уговором о раду под измењеним условима од 08.07.2008. године који је закључен између тужиле и туженог утврђено је да ће тужила обављати послове ... додатка: Додатак "...", Одељење за развој нових послова као и да ће наведене послове обављати код куће тј. ван просторија туженог. Тужени је 27.11.2009. године усвојио Правилник о унутрашњој организацији и Правилник о систематизацији послова којим је на нивоу друштва смањен број систематизованих радних места са 504 на 356 места, а чланом 5. правилника констатовано је да на дан доношења овог програма код тужене на неодређено време укупно 442 запослених. Тужени је 01.02.2010. године донео Одлуку број 167 о престанку потребе за обављањем послова 18 запослених. На дан доношења одлуке код туженог било је укупно 372 запослених на неодређено време. Овом одлуком су формиране две комисије и то Комисија за примену критеријума за утврђивање вишка запослених и Комисија за примену мера премештаја запослених који су проглашени технолошким вишком на друге послове. У извештају наведених комисија констатовано је да су после добровољног престанка радног односа 75 запослених и примена мера премештаја запослених и другим законом прописаних мера за решавање вишка запослених, 18 запослених међу којима је и тужила утврђени као вишак, па с обзиром на број запослених који представљају коначан технолошки вишак, тужени није у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених. Тужени је кроз рад комисија применио све критеријуме и мере предвиђене правилником прописане за решавање вишка запослених. Из извештаја комисија утврђено је да су послови које је обављала тужила укинута, с тим да Комисија с обзиром на остварене резултате рада тужиле, није предложила да она буде распоређена на друге одговарајуће послове. Из елабората о структурним променама код туженог II фаза – новембар 2009. године од 19.11.2009. године утврђено је да је на дан 01.07.2009. године код туженог остало 461 запослених и да ће завршетком друге фазе структурних промена код туженог доћи до смањења броја запослених за 20%. Имајући у виду да је утврђен коначан број запослених који представљају технолошки вишак без могућности распоређивања, генерални директор и заменик генералног директора су донели решење од 05.03.2010. године којим је утврђено да је услед организационих промена код тужене престала потреба за радом тужиле. У образложењу решења је констатовано да је код тужене дошло до организационих промена које за циљ имају рационализацију организације послова и смањења укупног броја запослених, да је престала потреба за радом тужиле, да тужени није у могућности да је премести на друге послове нити обезбеди рад код другог

послодавца уз преквалификацију или доквалификацију, рад са скраћеним радним временом као ни остварење других права у складу са законом и колективним уговором. Решење је донето на основу Одлуке о престанку потребе за обављањем одређених послова у "Политика новине и магазин" од 01.02.2010. године којом је утврђено за којим пословима је престала потреба и на којим пословима је смањен број извршилаца. После тога је решењем генералног директора и заменика генералног директора тужиљи отказан уговор о раду и утврђена исплата отпремнине.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је заузео становиште да на основу члана 153. Закона о раду тужени није био у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених јер је код њега било укупно 372 запослених на неодређено време у тренутку када је утврђено да је 18 запослених проглашено за технолошки вишак, због чега су наведена решења туженог донета у свему у складу са законом, па је тужиљи законито престао радни однос и због тога је одбио њен тужбени захтев.

Супротно, по становишту другостепеног суда технолошки вишак су представљала 93 запослена и то 75 запослених којима је отказан уговор о раду уз исплату стимулативне отпремнине и 18 запослених којима је отказан уговор о раду уз исплату законске отпремнине, због чега се не може сматрати да је само 18 запослених технолошки вишак и да се према њима одређује да ли је било потребно донети Програм решавања вишка запослених или не. Због тога је тужени био у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених на основу члана 153. став 2. као и члана 70. став 1. Колективног уговора код туженог.

Становиште другостепеног суда је правилно.

Према члану 153. став 1. тачка 3. Закона о раду послодавац је дужан да донесе Програм решавања вишка запослених ако утврди да ће због технолошких, економских или организационих промена у оквиру периода од 90 дана доћи до престанка потребе за радом запослених на неодређено време и то за најмање 30 запослених код послодавца који има у радном односу преко 300 запослених на неодређено време.

Одлуком Скупштине туженог у новембру 2009. године утврђено је да ће се спровођењем организационих промена број запослених смањити за 20%. Ова одлука је и конкретизована доношењем Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији од 27.11.2009. године којима је број систематизованих радних места смањен са 504 на 356. У складу са овим Правилником тужена је објавила обавештење о добровољном социјалном програму којим се позивају запослени код тужене из организационих јединица које су укинуте или у којима је смањен број извршилаца, да се добровољно пријаве да буду проглашени за технолошки вишак. Према наведеном програму 75 запослених се јавило за овакав престанак радног односа. Тужиља се није јавила по наведеном програму, иако су послови које је она обављала укинати Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији. На основу пријављених лица сачињен је списак запослених који су утврђени као технолошки вишак. Осталих 18 који се нису добровољно пријавили, међу којима се налази и тужиља, такође су проглашени вишком. Понашање туженог у конкретном случају, смањење броја запослених најпре за 75, а затим за 18 (укупно 93), не може га ослободити обавезе из члана 153. став 2. Закона о раду да донесе Програм за решавање вишка запослених. Тужени је својом одлуком одредио вишак од 20% радника од укупног броја

запослених. У таквој ситуацији није битно што се део радника добровољно пријавио као технолошки вишак јер и радници који су се добровољно пријавили и они који то нису, сви заједно представљају вишак запослених код туженог. Како је тај укупан број 93 у односу на укупан број запослених (442) у то време, тужени је по правилном закључку другостепеног суда био у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених. Овакав пропуст води незаконитости донетог решења, због чега је оно и поништено, а тужилца враћена на рад на основу члана 191. Закона о раду.

На основу члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

Одбијен је захтев тужилце за накнаду трошкова састава одговора на ревизију јер ти трошкови нису били ни нужни ни неопходни за одлучивање о овом правном леку (члан 154. став 1. ЗПП).

**Председник већа
судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић